

Ayasofya I

– HALİLİ · 05 Haziran 2020

Hagia Sofia denilen ve hristiyanlar için kutsal olan bu yer neden önemlidir..?Fatih herkesi yerinde görmek istediye cami olarak neden kullanılmıştır. ? Daha sonra neden ibadete kapatılmıştır? Herkes bir şeyler söylüyor. Durduğu yerden,baktığı cepheden, doğru ve gerçek nedir bilmeden" öyle söylenildiği" içinde ,söylemeye devam edecek gibi görünüyor.. Dinler tarihini okudugunuz da ilk hristiyanların,yahudilerden geçerek, hristiyanlaştığını görürsünüz. Bir peygambere,kitaba ve allaha inanmak PAGANİZM in olduğu o dönemde o kadar kötüdür ki Hindistan a Afrika ya kadar uzanmış ,Roma nın askerleri ,kutsal Roma daki putlara tapınanlarca işkence ediliyor,kurban ediliyordu.İbret olsun diye mızraklara geçirilmiş cesedleri ,teşhir ediliyordu... Yaklaşık 300 yıl boyunca,hristiyanların kaçak ve yer altlarına inmiş, ibadethaneler (kapadokya bölgesi-Mardin bölgesinde gizi mağaralarda bulunan kiliseler) işkence ve eziyetlerden kaçış hatırasıdır. Yönetim şekli ile Osmanlı ya da örneklik eden ,Roma İmparatorluğu , tetraşi uygulamasına geçerek iç karışıklıklara engel olunacağı düşünölmüştür.Bugünkü İzmit ilinde "Nikomedy kent" doğu Roma imparatorluğunun, ilk merkezi olarak kullanılmaya başlanır. Diocletianus (M.S 284-305), Roma İmparatorluğu'nun Augustus'u olduktan sonra, İmparatorluk topraklarının, çok geniş bir alana yayılması, yönetim şeklini değiştirmesine neden olmuştur.

Tetraşi denilen, dörtlü yönetim sistemini kurması ile kendisini Doğu Roma bölgesinin Augustus'u ilan ederek Nikomedia'ya yerleşir ve Nikomedia'yı Roma İmparatorluğu'nun başkenti yapar.Böylece doğu coğrafyasında Roma ya bağlı eyalet lerin ,denetim ve yönetimin ,daha kolay olacağı ,düşünölmüştü.Bu bölge Roma dan önceki tarihte, Bitinya Krallığı olarak bilinen bölgedir. Büyük Komutan Roma lı Pompei tarafından sonlandırılana, kadar varlığını sürdürmüş ve dünyanın en büyük dahi komutanı Hannibal ın mezarına da ev sahipliği yapmaktadır (Gebze de).. "Roma da oyun, Bizans ta plan" tarih boyunca eksik olmamıştır.. Hep ayak oyunları ile biri ,diğerinin yerine geçmeye ,çalışır. Bunun için askeri gücü, senato kalabalıklığı ve kadınları kullanmaktan ,siyasi suikastlardan da çekinmezler..

Roma demek o dönem de her şey demektir. Roma,Roma lı olmayanların, nefret ettiği "zulüm ve ölümün" diğer adıdır..Nikomedy da Maksiminus, halkla arasını iyi tutmak için ilk "barış fermanını" hristiyanlar için çıkarmış ve hristiyan mapusları, serbest bırakarak,onlar üzerinde bir sempati oluşturmuştu.Hristiyanlığın devlet önünde ilk kez, mazur görülmesi halidir. Daha sonra İmparator Konstantius, rakibi Licinus'u Krizopolis'te (Üsküdar da) yenmiş ve onu Nicomediaya sürmüştür. Kazandığı bu zaferden sonra Nicomedia'da karısı ve kızı için birer saray ve bazilika yaptırmış. Buna karşı Nikomedianın başkent ünvanını kaldırıp Bizantion'u (Bugünkü Sultan Ahmet olan alanı) Başkent ilan etmiştir.. Ruyasında XP işareti ni("Χριστός")(Mesih) görünce latince mesih in başharfleri olduğuna inanır ve hemen Sarayburnu nun tepe noktasına Nova Roma ismini koymuş ama hristiyanlığı tanınması 300 yıllık zulmün sona ermesi sebebi ile şehir halkı ,ölümünden sonra,nova roma yerine "Konstantinapolis" ismini kullanmıştır . Nova Roma yı ,başkent ilan etmiştir ve Nikomedia'nın

önemi azalmaya başlamıştır.Hristiyanlığın ilk defa ülke düzeyinde tanınarak zülmün sona ermesi anısına halk şehrin adına Konstanınapolis adını vermiştir. Hristiyanlık devlet nezdinde ilke kez İstanbul da var olmuştur.. Anadolu toprakları her dönem Avrupa da yaşayan kabilelerin çekim noktası olmuştur.. Gelenin, gelirken ve giderken yağmaladığı ya da kalanların mensubiyet şuur zayıflığı ile ayaklanmaya hazır olması halı, şehrin kendi içinde de yakılıp/yıkılma sonuçlarını, doğurmuştur. Şehrin yakılması üzerine ki o dönem de sadece umuma ait yerler, taş bina olarak kullanılmaktaydı .İnsanlar genel de ağac ve sazlardan yapıma hafif evler de barınıyorlardı.Şehrin yine bir yangınla yıkılması üzerine Justinianus dönemin en önemli iki mimarını huzuruna çağırır ve planından bahseder.Yapılacak ibadethane Kudusteki Süleyman tapınağından daha büyük olacak ve yeni Kudus u burada inşa edecektir. Bu mimarlar Trallesli Antemius ve Miletli İsidoros'tur. Antemius ve İsidorus plana bakarak bu binanın yapılmasının imkansız olduğu konusundaki görüşlerini belirtirler; Ancak Justinianus kararlıdır. Bu kilisenin yapılması gerekmektedir. İnşaat 23 Şubat 532 tarihinde başlar ve kilise 27 Aralık 537 tarihinde ibadete açılır..ve Süleyman tapınağından daha büyük bir yapı dikdörtgen zemin üzerine devasa kubbeyi yerleştirme hayalini gerçekleştirmiş ve Aya sofya inşaatı beş yıl gibi bir süre de geçtiğinde" Süleyman seni geçtim" cümlesini söylemiştir. Türklerden nefret eden hristiyanların, bir kısmı aslında varlıklarını bu topraklara borçlu olduklarını ve eserlerine sahip çıkıp, onları koruyan Türklere de küfür yerine şükretmeleri tarihin gerçeklerindedir.Bu gün milyarlarca insanın inandığı hristiyanlık devletleşme sürecine girmeseydi. Yerel düzeyde ya da yer altında kalmaya mahkum kalacak ve 7. yüzyıl son peygamber den sonra da ortadan kalkacak yerel bir kaç düzey de kalacaktı ..TORUN HALİLİ